

Partilovnemnda
v/leder Ørnulf Røhnebæk
Eidsivating lagmannsrett
Hamar Tinghus
2300 Hamar

Kontaktperson for Solidaritetslista
Morten Halvorsen
S. Skogenvei 4
3679 Notodden

Gardermoen, 22. juni 2006

Sak 4-06 Klage på avslag på statlig partistøtte – Solidaritetslista i Notodden kommune

Partilovnemnda viser til klage 28. mars 2006, mottatt av nemnda 30. mars 2006. Klagen retter seg mot Fylkesmannen i Telemark sitt vedtak 13. mars 2006, med utfyllende begrunnelse 20. mars 2006, i sak med referanse 2006/812. Nemnda oversendte 3. april 2006 klagen til fylkesmannen for behandling i samsvar med forvaltningsloven § 33. Fylkesmannen meddelte 25. april 2006 at vedtaket ble opprettholdt.

Partilovnemnda er rett klageorgan, jf. partiloven § 15. Klagefristen er tre uker, og klagen anses som rettidig.

Sakens bakgrunn

Solidaritetslista har stilt til valg i Notodden kommune siden 1995. I følge klagen besto lista i den første valgperioden av partiene Rød Valgallianse (RV), Sosialistisk Venstreparti (SV) og sammenslutningen Demokratene – en utbrytergruppe fra Arbeiderpartiet. Fra 1999 har lista vært et samarbeid mellom RV, SV og enkeltpersoner (partiløse). I tilsendt valgbrosjyre for lista ved valget 2003 opplyses det flere steder at lista består av RV, SV og partiløse. Enkelte av de listekandidatene som presenteres, omtales som partiløse.

Ved kommunestyrevalget i 2003 fikk lista 896 stemmer og sju innvalgte representanter. Kommunens varaordfører er innvalgt på lista og lista har to av tre hovedutvalgsledere. Det følger både av klagen og fylkemannens brev 25. april 2006 at lista fra 1995 har mottatt den til enhver tid tilgjengelig statsstøtte til kommunepartier.

Begrunnelsen for vedtaket

Solidaritetslista søkte om statlig tilskudd etter partiloven § 13 ved søknad 3. januar 2006. Det ble bedt om at partistøtta ble fordelt med 50 prosent på hver av partiene RV og SV.

Fylkesmannen har avslått søknaden med henvisning til

- a) at verken SV eller RV mottok stemmer ved kommunevalget i Notodden i 2003, og
- b) at det etter partiloven § 13 fjerde ledd kun ytes støtte til felleslister som bare består av registrerte politiske partier. Solidaritetslista oppfyller ikke dette vilkåret fordi lista – i tillegg til RV og SV – også består av enkeltpersoner. Det vises også til Fornyings- og administrasjonsdepartementets (FAD) rundskriv 1/2006, der det side 2 heter at ”støtte til felleslister forutsetter at listen bare består av registrerte politiske partier”.

Anførselene i klagen

Solidaritetslista har i klagen anført at det i partiloven § 13 fjerde ledd ikke står noe om at felleslister utelukkende må bestå av partier som oppfyller vilkårene i lovens kapittel 2. Ordet ”bare” brukes ikke i lovteksten, men kun i rundskriv 1/2006. Avslaget er derfor i beste fall et utslag av en streng tolkning av lovteksten. Tolkningen er urimelig.

Det må legges vekt på at partistøtten etter partiloven skal være en videreføring av tidligere ordninger, og at Solidaritetslista hele tida har mottatt støtte, også i den perioden da Demokratene inngikk.

Partiløse har siden 1999 ikke vært definert som noen egen gruppe under Solidaritetslista. Det vises også ved at partistøtta fullt ut skal gå til to samarbeidspartiene. Det er sannsynligvis en rekke partilister landet rundt som har ikke-medlemmer (partiløse) på listene uten at partiene har oppgitt dette.

Avslaget rammer SV og RV hardt, midt i en valgperiode. Partiene har i god tro budsjettet med disse midlene fram til valget 2007.

Solidaritetslista springer ikke ut av en eller få lokalpolitiske saker. Drøftelsen i NOU 2004: 25 kapittel 7.9.1 om hvorfor den statlige støtta bør reserveres registrerte partier, mens lokale lister kan holdes utenfor, taler for at Solidaritetslista – med SV og RV som eneste organiserte deltaker – bør motta støtte. Avslaget er i strid med lovens og forarbeidenes intensjoner. RV og SV rammes av en form for økonomisk sensur som øvrige lokale partier vil tjene på ved neste kommunevalg.

Partilovnemndas merknader:

Det følger av partiloven § 13 fjerde ledd at statstilskudd til politiske partiers organisasjoner i kommunene også kan ytes til felleslister. Det er imidlertid et vilkår at felleslistene består ”av partier som alle oppfyller vilkårene i kapittel 2”. I særmerknadene til bestemmelsen uttales følgende i Ot.prp. nr. 84 (2004-05) side 80, venstre spalte:

”Reglene om fordeling av støtte mellom partier på fellesliste videreføres. Det er krav om at alle deltakere er registrerte politiske partier.”

Nemnda antar at det er dette som ligger bak formuleringen i rundskriv 1/2006.

Spørsmålet er så hvordan utsagnet i proposisjonen skal tolkes. Etter nemndas oppfatning er det mest naturlig å oppfatte formuleringen ”alle deltakere”, som et krav om at ”alle grupperinger” som går sammen om en fellesliste må være registrerte politiske partier. Den andre muligheten, at ”alle deltakere” skulle bety ”alle listekandidater”, i den betydning at alle listekandidater på en fellesliste må være medlemmer i registrerte partier, er mindre nærliggende. Det er ikke et krav for støtte til rene partilister at alle kandidatene er medlemmer av det aktuelle partiet. Da er det neppe logisk at en fellesliste mellom registrerte partier skulle miste støtte fordi en viss andel av kandidatene var partiløse. Nemnda kan ikke se behovet for at forekomsten av partiløse listekandidater på en fellesliste skal få konsekvenser for støtta til de deltakende partiene, når partiløse kandidater på rene partilister ikke vil gi samme konsekvens for disse partiene.

I den sammenheng bør man også se hen til hvor statsstøtten til Solidaritetslista vil havne. Lista legger opp til at RVs og SVs lokallag i Notodden skal dele denne 50-50. Det vil ikke gå

statsstøtte til grupperinger utenfor de registrerte partiene. Selv med støtte til Solidaritetslista blir det statlige tilskuddet følgelig forbeholdt ”partier som er registrert etter valgloven”, jf. Ot.prp. nr. 84 (2004-05) side 23. Et avslag på støtte er derfor ikke nødvendig for å holde mer tilfeldige ad hoc lister eller ad hoc grupperinger utenfor støttesystemet.

Etter dette synes det klart at klageren på et rent rettslig grunnlag må få medhold. I tillegg kan det bemerkes at sterke rimelighetshensyn også taler for å gi klageren medhold. En ny praksis overfor en fellesliste som Solidaritetslista bør ikke innføres midt i en valgperiode. Mellom valgene har ikke de samarbeidende partiene noen mulighet til å tilpasse seg eventuelt ny krav. Før valget 2003 var partiene ukjent med at den valgtekniske organiseringen kunne utløse de problemene som saken har avdekket. Den forenkling og opprydning som skulle finne sted med vedtakelsen av partiloven, kan komme i miskreditt om regelverket tolkes for strengt, i alle fall i en innføringsfase.

På denne bakgrunn treffes følgende vedtak:

Fylkesmannens vedtak 13. mars 2006, referanse 2006/812, oppheves.

Vedtaket er enstemmig og avsagt i møte 22. juni 2006 med fire av fem medlemmer til stede, jf. forskrift 16. mars 2006 nr. 321 om visse forhold vedrørende de politiske partiene (partilovforskriften) § 21 annet ledd. Det fraværende medlemmet ga sin tilslutning per e-post. Partilovnemndas vedtak etter § 15, jf. § 24, kan ikke påklages videre. Klageren kan bringe vedtaket inn for domstolene.

For Partilovnemnda

Ørnulf Røhnebæk
nemndsleder

Kopi:
Fylkesmannen i Telemark
Fornyelses- og administrasjonsdepartementet